

Animirane abstrakcije in erotični ples statistike

VERONIKA ZAKONJŠEK

Začetek decembra, ko se dnevi začno (pre)hitro prevešati v noč in temperatura pade pod ničlo, se Ljubljana tradicionalno potopi v eksplozijo barv, domiselnih tehnik animacije in odbito absurdnih zgodb, ki nas v toplem zavetju Kinodvora in Slovenske kinoteke odpeljejo v brezmejne svetove človeške domišljije in frustracij, skritih v globini naše podzavesti. Animateka nam na velika platna vsako leto prinese paleto ustvarjalnih presežkov, med katerimi mnoge najdemo v tekmovalnem programu vzhodnih in srednjeevropskih animacij, ki se poigravajo z vsemi mogočimi tehnikami in njihovimi kombinacijami: 3D, stop animacija lutk, glina in plastelin, kolaž, piksilacija, rotoskopija, praskanka in ročno risana animacija so le nekatere tehnike, ki pred nami naslikajo vse od eksperimentalnih abstrakcij do bolj klasičnih pripovednih tokov. A letošnje, 17. leto festivala, ki ga je zaznamoval še posebej navdihujoč program, se je bilo zaradi slabe epidemiološke slike prisiljeno preseliti na splet, toplo zavetje kinodvoran in očarljivo družabnih kavarn pa so zamenjali domači ekrani in dnevne sobe.

Leto 2020 je zaznamovala nasičenost z grafičnimi prikazi in statističnimi analizami porasta okužb in smrtnosti zaradi epidemije covid-19, pa tudi njihovih pogosto napačno branih, namerno izkrivljenih in manipulativnih interpretacij, ki so vodile k še večjemu razkolu že tako razdrte družbe na robu zdravstvenega in političnega kolapsa. Tako je med letošnjimi filmi v programu izstopala **Povprečna sreča** (Average Happiness, 2020) švicarske animatorke Maje Gehrig, ki je s svojim abstraktno eksperimentalnim plesom statističnih izračunov pobrala tudi glavno nagrado žirije. Tortni grafikoni se topijo, puščični prikazi se zvijajo, razsevni grafikoni, palični prikazi in borzne krivulje pa osvobajajo prisilnih koordinat ter združujejo v erotičnem plesu statistike in algoritmov.

Grafi se tako vzpostavljajo kot avtonomni organizmi in telesa, ki se začno postopoma prepuščati živahnemu, ritmičnemu življenju in seksualni nasladi. Podobe in zvoki se osvobodijo statističnih predpostavk, zapovedanih pravil in okvirov ter skozi iskriv humor pokažejo na absurdnost sodobne družbe, kjer namesto solidarnosti, empatije in iskrive domišljije vladajo matematične kalkulacije, ki pogojujejo naš obstoj in rigidno usmerjajo naše delovanje.

V duhu današnjega časa še posebej aktualno odmeva tudi film **Skorja** (Ecorce, 2020) Samuela Pattheyja, ki z minimalistično, ročno animacijo svinčnika, le občasno dopolnjenega z barvnimi detajli vodenih barvic in voščenk, upodablja življenje v domu upokojenecv. Film se odvija kot vinjeta analognih skic, ki pod drobnogled empatično vzamejo prostore domov, te »zadnje postaje« ostarelih, ki je v letu 2020 pridobila povsem novo plast tragičnosti in srhljivih posledic neukovitega delovanja države. Za podobno relevanten film se izkaže tudi **Apokalipsa pod zaščitno folijo** (Apocalypse is Under the Blanket, 2020, Teodor Ušev), ki se z na izotermno zaščitno folijo naslikanim animiranim filmom poigrava z nazaj predvajanimi političnimi govori Trumpa, Macrona, Putina in Merklove. Zvočna igra v filmu, nastalem v mesecih karantene in samoizolacije, doda pridih »twinpeaksovske« zunajzemeljskosti, a v ospredje bodeta predvsem popolna praznost in nesmiselnost njihovih politikantskih besed. Uporabljeni material, navadno asociiran z bolnišnicami in reševalnimi službami, pa filmu doda še ščepec družbene kritičnosti in obupa nad zdravstveno situacijo, ki se zaradi slabega političnega odziva tudi v režiserjevi domači Bolgariji počasi, a konsistentno sesuva.

kljub digitalni izvedbi festivala je za najboljši film lahko glasovalo tudi občinstvo. Gledalce je najbolj prepričal

Blatni dnevnik (2020)

Skorja (2020)

hudomušni **Blatni dnevnik** (Dnevnik od blata, 2020) srbskega animatorja Vuka Palibrka, katerega računalniška 2D animacija nas skozi kratke vinjete, ki spominjajo na dnevniške skice, popelje v avtorjev brezmejni tok zavesti. Film ostaja ravno prav abstrakten, da pušča prosto pot gledalčevi domišljiji, s svojimi nadrealističnimi, nekoliko kaotičnimi, predvsem pa vselej absurdnimi pripetljaji pa jo še spodbuja. Palibrk tako s simpatičnim humorjem išče ravnovesje med človeško melanholiijo in zasanjanim spajanjem z naravo

ter duhovito vulgarnostjo, polno erekcij, poskočnih ritnic in namiljenih prsi, ki kot skrivne fantazije pritlehno tlijo v človeški (pod)zavesti.

Animateka je kot vedno postregla z zanimivim izborom tekmovalnih filmov, ki so nam za polnih deset dni obarvali domače zaslone. Raznolike, domišljene in pogosto inovativne tehnike animacije pa so dopolnjevale tudi raznovrstne vsebine, od abstraktnih družbenih kritik do odbitih, s humorjem prežetih *tripov* v čudovite blodnjake človeške psihe.